ГОДИНА XXVII. На Цетињу, у суботу 10 октобра 1898. БРОЈ 41.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф., на по године 2 ф., на четврт године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год. 6 ф., на по год. 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новч.

За све остале земље годишње 20 фран. у злату, на по године 10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском упутницом непосредно администрацији „Гл. Црногорца“ на Цетиње, или отправништвима новина на коју драго пошту; а коме је наручније, може се претплатити код г. *Пера Рамадановића*, К. Ц. агента у Котор. Дописи се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по три новчића за први пут, а за сваки даљи пут по 2 новч.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 9 октобра.

Текст ултиматума, који су четири велесиле предали Порти у питању критском, овако завршује: „Владе Француске, Инглеске, Италије и Русије увјероне су, да није могуће на Криту установити аутономну владу, одобрену Њ. В. Султаном, прије него се опозове турска војска. За то су њихови преставници у Цариграду добили наредбу, да позову Високу Порту, да кроз мјесец дана повуче сву своју војску с Крита, са обвезом да евакуацију отпочне четрнајест дана, пошто прими ову ноту. Тек турска војска остави острв, велесиле ће похитати, да пређашње своје најаве, које се односе на јамченје суверенскијех права Њ. В. Султана, утврде. Осим тога оне ће узети све мјере потребите да обезбједе мусломанско становништво и њихове интересе. У случају, да четири силе буду одбијене, оне ће бити принуђене непосредно употребити одлучне мјере, да Крит очисте од турске војске. Оне ће оставити сву одговорност Високој Порти за ову одлуку, и, односно уздржања турске врховне власти над Критом сваке моралне обвезе ослобођене, настојати, да на овом острву успоставе владу која одговара жељама становништва. Преставници Француске, Инглеске, Италије и Русије уздају се да се Висока Порта довољно брине о правима Њ. В. Султана, а да их изложи опасности тако тешког удара, и имају част да предаду налог својијех влада царском министру иностранијех дјела, у нади да ће бити примљен. Њима мора бити предат одговор пристајања без икакве ресерве у року од осам дана.“

У назначеном року Порта је предала одговор француском посланику, као најстаријему по рангу, да је готова да опозове војску, и да је већ нужне наредбе издала, али да ће оставити довољну посаду у трима утврђењем градовима Канеи, Кандији (Хераклиону) и Ретимну, у заштиту Турака и турске заставе. Али су тај Портин захтјев четири велесиле одма одбиле, и потпуна евакуација Крита мора бити извршена.

У Цариграду су се уздали у помоћ Цара Вилхелма, али је њемачка штампа, пошто се између четири силе постигао споразум односно ултиматума, у том питању одма уздржљивија била, а паришки официозни „Тан“ поручио је Цару Вилхелму, да ће он најбоље показати своју захвалност за раскошни дочек, који му приправља Султан, ако га врло озбиљно опомене, да је стрпљење Јевроне већ сасвијем исцрпљено, и да је ултиматум њезина посљедња ријеч.

Испред престојећег отварања законодавног засједања француског парламента, чуле су се двије бесједе, бившег ратног министра Кавењака и бившег министра-предсједника Мелина, које претсказују будући положај парламентарни.

У ле-Мансу је био приготовљен банкет министру земљорадње г. Вижеу, на ком су били, између осталијех, генерал Мерсје, бивши ратни министар, кад је Драјфус био осуђен, којега сада жестоко нападају присташе Драјфусове и траже да се предаде суду, и бивши ратни министар Кавењак, који је на банкету држао бесједу у смислу неповољном министарству Брисонову, проглашивши потребу, *да се направи једно осјећање, које ће уједнинити све Француске*, и завршио је здравицом војсци и генералу Мерсје-у. Министар земљорадње Вижеу придружио се тој здравици, чим је потврдио гласове, да се он не слаже са г. Брисоном у питању ревизије Драјфусова процеса.

У Епиналу је говорио г. Мелин слободније против дјеловања данашњег радикалног министарства, који „потконава принцип власти и слаби спољашњи положај Француске, потресајући установе, које служе основом обезбјеђења народног.“ Г. Мелин је отворено рекао, да се не може продужити тако опасна политика, а да спољне непријатеље не потакне на непредвиђена искушења, за то тешка одговорност пада на оне, који су створили тај положај.

По овијем најавама двају од најугледнијех Француза већ се види што чека радикално министарство Брисоново, које је и сродњем елементима дошло у сукоб. До 50,000 радника, који већином раде на свјетској изложби, која се има у Паризу отворити г. 1900, обуставило је своју радњу, подижући више захтјеве. Тај покрет раднички био је потакнут непознатијем бунцијама, јер саме раднике није нужда нагонила на то, пошто су добро плаћени. Тај покрет је носио на себе опасан карактер, и влада је била принуђена да појача војску, да уздржи ред у Паризу. Енергично држање владе према томе покушају стало је на пут опасијем посљедицама, које су се отуда могле развити. Али се тијем радикална влада компромитирала пред бар једнијем дијелом својијех присташа. Тако и с те стране не може се надати него нападајима.

У опште се држи, да ће Брисоново министарство бити принуђено, тек се парламенат отвори, да дадe оставку.

Питање о Фошади као да ће повући на дневни ред мисирско питање. Петроградске „Новости“ доносе из Париза, да је француста влада готова да напусти Фошаду, ако је инглеска влада вољна да отпочне преговоре о мисирском питању у опште. „Новости“ вело да би то одило у корист свијех држава на и само Инглеске, која не може вјечно остати у улози фактичке окупаторке Мисира, којој постојано пријети сукоб не само са Француском него и са осталијем државама. Најпослије то захтијева и интерес Мисира, ком би добро дошла самосталност с правима неутралне државе, чији је неутралитет обезбијеђен општејевропском гаранцијом као неутралитет Белгије и Швајцареке. „Инглеска је — наставља петроградски лист — високо културна земља. Она је учинила Мисиру велике користи. Али не треба заборављати да је и Француска штедром руком потпомагала културни развитак Мисира како прије прокопавања Суецкога канала, тако и послије овога великога културнога подвига, који је она предузела и извршила без инглеске помоћи. Још не треба заборављати, да услуге, што је Инглеска учинила Мисиру, нијесу остале не награђене, да су биле потпуно исплаћене. Ако се Инглеска ријеши да отпочне преговоре о овом питању, тијем ће учинити велику услугу јевропској култури и интересима јевропскога мира.“

Петроградско „Н. Времја“ вели, да пут њемачког Цара у Палестину, у свези са општијем политичкијем положајем, остаје фактом велике важности, ако се узме у обзир пријатељство њемачко-турско, које се усилило особито послије побједоносног рата са Грчком. Руски лист набраја све успјехе њемачке колонијалне а трговачке политике по Малој Азији, па вели: „Ми не смијемо то никако остављати без пажње. Велика сибирска жељезница, Мандурија, Кореја, — све је то лијепо, али ради далеког истока ми не смијемо заборављати ближњи, не смијемо заборављати историју прошлости, која је неодољиво управљала свијема нашијем силама према Турској и према Персији; колико је новаца, колико руске крви било потрошено у борби са овијем државама! И ако смо на овом путу ваздa сусрјетали Инглезе па и Француже, ипак смо више пута били кадри да извојујемо превласт на турском истоку, као напримјер, послије адријанопољског и туркманчајског мира; па и до скоро је Русија задавала страх Турској и Персији. Сада као да се прилике мијењају: изгледа као да већ ми нијесмо сусједи Турске него Њемци.“

Из овога се види да Русији није нимало по вољи овај пут Цара њемачкога на исток: али с друге стране, тај случај, што су четири велесиле принудиле Турску, да повуче своју војску са Крита, баш у часу, кад Цар Вилхелм долази у Цариград, још мање може годити најновијему турскоме заштитнику.

Што се тиче њемачке војене демонстрације у Китају, о којој смо у посљедњем броју говорили, „Н. Времја“ накнадно доноси, да је њемачко одјељење пјешадије стигло у Пекин заједно са двоструким бројем руских војника, и такођер са инглескијем, што свједочи да положај у китајској престоници није нимало поуздан.

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПРОТИВ АНАРХИСТА.

Најновије грозно дјело анархиста, извршено у Женеви, дало је повода италијанској влади, да позове владе свијех држава на заједничку конференцију, на којој би донијеле потребите одлуке против анархиста.

Италијански министар иностранијех дјела Каневаро управио је у тој ствари дипломатскијем заступницима Италије код странијех влада сљедећу окружницу:

„Владе се већ од више година, при извођењу свога задатка, да се старају за безбједност државе и грађана, налазе према једном факту, чија је озбиљност велика и која у највећој мјери скреће на себе њихову пажњу и старање. У свима земљама власти скрећу пажњу на постојање једне више или мање многобројне класе људи са изопаченим начелима, чије тежње и чији злочини, како отворено признају, имају само ту циљеъ, да поткопавају основе на којима почива савршени друштвени поредак и да тај поредак потпуно руше и обарају. Ти суманути људи, који не презају ни од каквог атентата, ма како био гнусан и сулуд, исповиједају јавно начела, која сами називају анархистичким принципима, и која проносе тумарајући по цијелој Јевропи. Њих у тој пропаганди помаже тајна штампа, која непрестано позива на свако насиље, и која хвали најгнусније злочине преузносећи као најуспјешније средство продужавање до крајности објављеногa рата против цијелог друштва. Владе су се до сад трудиле, да тачним примјењивањем постојећих закона а у неким случајевима и изузетним мјерама колико је год могуће стану на пут распростирању тих злочиначких теорија. Али се показало, да ти напори, пошто су остајали усамљени, нијесу били довољно успјешни да савладају то зло и да пресјеку подземна ровења, којима анархисте свију земаља покушавају да се споразумјевају, помажу и организују, што им поквашто и испада за руком. Према томе за владе, које се с погледом на ту општу опасност осјећају солидарне, настаје потреба, да се заједнички стално потпомажу на основи система заједничке одбране, који је у свима својим појединостима тачно испитан.

„Влада Његовог Величанства посла се са своје стране већ одавно таквим мислима и у њима се све више и више утврђивала. С погледом на дуги низ анархистичких злочина, који су као нарочито убијство предсједника Карнота и у два маха поновљени покушај убијства нашега краља, у цијеломе свијету били пробудили ужас, с погледом на ужасан злочин, који је сада извршен у Женеви и који даје право мјерило, шта су у стању да учине ти јадници без вјере и без отаџбине, краљевска је влада ријешила, да узме иницијативу за претходну измјену мисли, која би се имала свршити закључком међународних погодаба у смислу, који сам навео. Пријем на који је тај корак досад наишао, потврда је за то, да се гледиште краљевске владе у начелу дијели и да је најподеснije средство за постизање те циљеъи скори састанак међународне конференције, на којој би јевропске силе биле заступљене не само дипломатским заступницима, него и техничким изасланицима дотичних управа правде и унутрашњих послова, што би био modus procedendi, који би сврху одговарао назорима краљеве владе. Молим вас да ово саопштите министру спољних послова оне владе код које сте акредитовани, и да му дате један препис ове депеше, подносећи му у исто вријеме формално предлог, да дотична влада да свој пристанак за састанак међународне конференције, која ће у интересу одбране друштва имати да доведе до трајнога споразума између јевропских сила, којем би била циљеъ да успјешно сузбија савезе анархиста и њихових привржсника. Молим вас да ми час прије саопштите одлуку, која буде донијета о нашем предлогу.“

Листови су разног мишљења о успјеху те конференције. Најозбиљнија потешкоћа да се успије постоји у уставима њекијех држава, као Швајцареке, Белгије и Инглеске, које би требало измијенити, да се узмогу анархисти прогонити и азил им отказивати.

Њеки листови опет оптимистичније суде о том успјеху. Показало се да је потребито, да се састане једна конференција, на којој би се имало споразумјети о мјерама, које би биле у стању да учине крај анархизму и анархистичкијем савезима. Већ се данас може рећи, да нигдје не постоји већ склоности, да се с анархизмом благо поступа. При томе се полази с гледишта, да онај који за себе признаје да је анархиста, мучно да ће то бити само у теорији, док практично извођење те теорије није ништа друго до убијање. Између разнијех нијанса анархизма у тошко се мање може правити разлика, што ни анархисте у својијем нападајима на друштво немају никаква обзира. Кад какав анархиста баци бомбу, он се не осврће на то хоћели погинути већина невиниjех, који никако не могу бити одговорни за свјетску невољу.

На сваки начин може се с правом очекивати, да ће све владе без разлике сматрати оне, који сами отворено признају

да су анархисте, као опасне људе а никако као невине идеалисте.

Свака држава имаће задатак да расчисти сама својијем сопственијем анархистама; а заједнички ваља да их прогоне и издавају, чим ће се моћи стати на пут тој опасној друштвеној појави.

Тако мисле они, који се надају у успијех ове међународне конференције.

ЗАКОН О „СВЕШТЕНИЧКИМ ПЛАТАМА". У ЦРНОЈ ГОРИ.

Разне прилике и разне вјековне околности — борба за опстанак своје слободе и народа, вјере и цркве, свагда мачем у руци, нијесу допуштали времена, да се у свакој грани подједнако напредује. На тако је дакле у нас најпотребитије — сагласно времену — и предњачило јуначтво, док међутим народи, који су услед своје силе, били обезбјеђени, они су јуначтва тражили у културном напретку. За нас су пак и данас у мало неједнаке прилике — држати се оружја, па чувати и тражити своје; али подпомажући ту нашу ствар Велики сјеверни Пријатељ олакшава нам, да се и ми комодније можемо бринути о свом благостању и културном напретку. Од посљедњих година већ се уредила и уређује у држави час једна класа, а час пак и друга. Недавно ето је потврђен и у живот ступио: *Закон о учитељским и професорским платама*, којим су прекинуте и уређене које какве размирице и трзања у тој класи, а сад пак на реду је, да се та пета ствар пружи и свештеницима.

Не бих смио рећи, нити би умјесно било, кад бих казао, да је то до сад „мртвим сном било," не, него томе није било ни времена; али ћу се пак кратко задржати ријечју поводом тог потребног уређења о нама.

Свештенички је позив свет и велик. Њему треба да цвјета вјера, љубав христијанска, браство, слога мир и самопрегоревање, које је свагда свијетлило и древним Христијанима, а што је пак потребито, како по општи напредак државе, тако пак по на особ и у мања друштва. Ни најмудрији човјек истину овога неможе порећи! За то мислим, да томе светоме и великоме задатку нико ближи није од свештеника. Да се не додирујем у библији тражити овоме сједочанство, нама српским свештеницима, та је истина пред очима, кад се само обазремо на домаћу историју, која је пуна и свијетлије свештенички врлина. Велика љубав владика-Господара црногорских и њини савременика силом вјере, љубави, слоге и самопрегоревања не само што своју духовну и грађанску лађицу чуваше, него је приведоше путу истине и спасења, те ова, будући стављена на добром темељцу све јаче цвјета и шири.

На зар и данас, кад су прилике боље, кад је нови живот и кад је све подесније, да се и тој класи не пружи начин и средство, да може оно напредовати и корачати? Рећи ћете, да, то је учињено, дочим су зато уређени и заводи.

Они су довољни и са тим више, што се у нашој гимназији и богословско-учитељској школи обично даровитији младићи васпитавају. Праведно је кад се каже, да су такови приличног знања одијели у своју кућу — племе и парохију — ако се овај запопи, — а праведно ћу и рећи, ако кажем да је он кроз неколико година постао — оназдано се као да није сједно ни за скамију — *скрно сребро господина својега*. — Услед чега то бива, најбољи ће нам одговор дати сиромашно стање наших свештеника као и они случајеви, што су многи због *„насушног хљеба"* принуђени били ићи трбухом за крухом и селити се. Па зар под таквим притиском, да он има волу рад свога позива, на самообразовање и на свијетлење и предњачење добри страна? — Обратно, од најспремнијег постаје неспособан, од свијетли страна постају тамне, те клоне и морално и материјално. Ову истину тврде нам толике распре и жалбе, које су се родиле баш по случају наплаћивања бировине и другије духовније награда.

Ради јачег доказа, нек ми се дозволи узети за примјер наплату обредног укопа. Свакодневни су то случајеви, да у породицама иноријаша смртно посрћу, да од тешког изгуба, удара и жалости, на подуже остане много фамилија у црно завијена, бласкаста и забиљежена, а при том од њега за обредни укоп набраја се рачун и тражи, или се до неколико дана с њим раскубају кметови. На реци те ми, нијели се одма овђе посрнуло и у души и у срцу?!..... Нека такови оладне и према цркви и према свештеника — ја сам му узрок. — И ако све ово потијече услед дозвољеног, уобичајеног и наслеђеног права — живећи само од случајева — ипак ми смо одбили тим наш приступ и уплив у своје паствe, затворили у себе свако добро слово, јер, кад за своје личне интересе, поступке онакве чинимо, онда свако слово и блага ријеч и није друго до противурјечење и кошење наши поступака, који у св. позиву не смију бити.

Да су ову истину наши стари и племенити свештеници познавали као зли *порок*, духовне — а у то вријеме и државне власти, већином су пажњу осврtали на рукополагање синова имућних и племенитих кућа, те су за то они и били у већој љубави и угледу код народа, чувајући се онога, што им је могло бити: „кам спотицања".

Да се свему овоме дође до реда и правог пута, да се толике махане исправе, управ да се постигне жељено данас се већ ради на *Закон „о свештеничким платама"*. Да, под тај закон клонуће древни и спахијски обичај куцјења *бира*, а замијениће га много подесније и скромније, замијениће га плата од истог народа, али другим путом, ће свештеник неће бити изложен у хуђењу и хваљењу овог или оног бира. Да, тако се држи, да ће тим законом много што бити скраћено од онога, што би могло никодити светом позиву. Тај закон учињет ће велико дјело: помириће цркву са народом — пастира са стадом.

Инак, тад ће се свештеничко стање поправити, па ће с волом и обрађивати свој посао. Са тим ће се придети углед и ауторитет цркве и свештеника; са тим ће привлачити у црквени клир љубав већу и синове отмјенијех родитеља, који још до данас ладно на ту службу гледају; са тим ће моћи придјети и народу много блага, пошто ће такови да испреда се виде ваљане и узгледне људе, људе који ће и ријечју и дјелом свијетлити у свом положају, у коме је биће морала и извор душевног спасења.

Заустављајући се на овоме, за напредак такви, свештенство ће црногорско у вјековима највећу благодарност носити данашњем сретновладајућем Узвишеном своме Господару, а црква ће такав догађај, као акт високог морала забиљежити у вјечиту књигу свога напретка.

Такође, наше ће свештенство имати да благодари и Духовној Управи св. Митрополије црногорске, као и министаретву просвјете и црк. послова, који на челу тог уређења стоје, не жалећи свога труда, чијом иницијативом и почело се такво важно дјело!!

Улцињ, 1 октомбра 1898.

Поп **Јован Вујановић**,
парох.

ДОПИСИ.

У Солуну, 20 сентембра 1898. — Са жалосним срцем узимам перо у руку да Вам саопштим о смрти и погребу једнога младога нашега брата Црногорца од јуначкога братства Пејовића из Братоножића. — Милоша Ђ. Митровића, који је преминуо у овдашњој војничкој болници 11 о. мј. у 3 сата послије подне.

Овај, који Вам ово пише, имао је прилику познавати пок. Милоша још из младости па све док се монах учинио, те могу рећи, да је, док сам га ја познавао, био примјер поштења у своме мјесту и нада не само његове јуначке куће, него и цијелога племена. На жалост, не знам што се доцније с њим догађало, само сам чуо, да је прошле 1897 г. сам напуштио војничку артиљер. школу, ће се милошћу узвишеног нам **Господара** спремао за будућега официра од артиљерије, те се одмах из тога склонио у манастиру Острогу с тврдом намјером да вјечито остане *монах* у строгом и тешком искушењачком животу. Колико је тамо остао не знам, само у април мјесец прошлога пролећа стигао је у ову варош са потврђеним црногорским пасошом и препорукама од високопостављених црквених лица с Цетиња, с намјером да продужи у Св. Гору.

Господин Јован П. Ковачевић, први драгоман руског генералног консулата у Солуну, који се сваком приликом од срца и братски заузима за свакојега Србина, који његове помоћи тражи, а нарочито за нас Црногорце, заузео се за младога Митровића, те га је наредбом помоћу и препоруком руског генер. консула г. Илариона послао у Св. Гору ће се пок. Милош услед болести није много задржао, и вратио се натраг, те га је опет заузимањем г. Ковачевића, консулат примио к себи с намјером да га поврати у Црну Гору. Но како је био болестан и својим строгим начином живљења изнурен и изнемогао, то га је г. Ковачевић с наредбом г. Илариона намјестио у турску војничку болницу, ће је, необринувши на боље, све до смрти остао. За све вријеме његовог боловања ниједног дана није прошло а да га г. Ковачевић сам лично не походи и сваким потребама за болесника понуди баш као да му је био рођени брат; али Божија воља је старија од сваке његе и сваког лијечења, те је испаћеног младића ослободила од претешког му живота и себи примила премучену али племениту и побожну му душу.

Чим је покојник умро одмах је, по наредби грчког Митрополита, пренешен уз велику пратњу свештеника и народа у грчку цркву, а сјутра дан сахрањен је у гробљу код исте цркве и то у виду као да је био монах.

За све вријеме његовога боловања готово није ништа с њиским зборио, већ ако је по који пут изразио жељу да му је у Јерусалиму поћи, а потоњи дан његова живота, и то у очи саме смрти, одговорио је на питање г. Ковачевића *да се тога дана боље од игда осјећа, да му је са свијем добро*, хотећи можда тијем да изрази тајну премучене му душе, бива да је желио смрт, коју је у томе часу близу пред очима гледао.

Г. Ковачевић као што се старао око њега док је био жив тако се није штедио потрудити и око његове смрти. Осим што је учинио, да се достојно, као син угледне црногорске фамилије, сахрани, приредио је по наредби г. Илариновa у нећељу 20 о. мј. парастос за упокој душе покојника у овдашњој српској цркви Св. Саве. При служби и парастосу чинодјејствовали су високопречасни архимандрити г. Василије Хиландарац и Хаџи Теофил Стефановић са јеросхимонахом г. Кирилом, настојатељем цркве Келије св. Јована Златоустога из Св. Горе, пречасним протом Николом Ђорђевићем овдашњим и са још два грчка свештеника.

При парастосу и служби били су присутни овдашњи српски генер. конзул госп. Павле Денић, г. Јован Ковачевић, г. г. чланови кр. срп. конзулата, г. г. директор, професори и учитељи српске солунске гимназије с ђацима и мноштво другога народа.

Одмах послије службе и парастоса пошли су да посјете гроб пок. Милоша прије поменута свештена лица с г. Ковачевићем и мнозином другијех, ће су му на гроб подигли красни крст са натписом име и презиме покојника и датум погреба, а за тим му свештенство прекадило гроб и учињело спомен.

Надам се, поштовани господине Уреднице, да ће те увретити у Ваш цијењени лист овај наш кратки допис, нека се зна и тамо, а нарочито фамилија пок. М. Митровића, и нека се чита по новинама, да и у Солуну има браће Срба, који су све могуће учинили, да што љепше и доснојније сахране једнога Србина, брата Црногорца и то онако као што доликује да се сахрани поштени син једне јуначке фамилије црногорске.

Нека ти, брате Милошу, буде лака црна земља, која те далеко примила од твога родног ти завичаја, а тебе племенити г. Ковачевићу нека и овај твој поступак служи на част.

Присутни Црногорац.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(**Нове књиге.**) Примили смо сљедеће нове књиге:

Mjesec dana pješke. Putopis od Korčule do Cetinja. Napisao Petar Kunčić. Zadar, brzotiskom „N. Lista," 1898. Cijena 50 novčića.

ЛИСТАК.

БОЛЕСТИ НАШЕГА ДОБА *)

Од **К. П. Побједоносцева**

прокурора руског св. Синода.

Данас нема задовољна човјека, а у неког то непрестано, кроничко незадовољство најзад прелази у кроничну раздраженост. На што ти незадовољеници управо роптају? На удес свој, на владу, на јавне установе, на друге људе, ријечју на све и свакога, осим на себе саме.

Обично је човјек онда незадовољан, када се превари у надама својим. Ово незадовољство са разочарања, које живот доноси собом на обртним точкама својим, тај исти живот заглађава на другим обртним точкама. Он обично једном руком узима, а другом даје. Ову прелазну и привремену болест не смијемо никако бркати са модерним незадовољством, као општом и заразном болешћу, од које пати сав данашњи нараштај. Двопожац је постао пуст, необуздан у жељама, а коријен тој необузданости је у пређераном самољубљу и прекомјерним, извјештаченим потребама. У пређашња времена бјеше више задовољних и спокојних људи, е људи мање изискиваху од живота, задовољавајући се мањом, средњом мјером, и не бјеше их журба попала, да размакну судбину своју и круг видика њезина. Свако, проникнут свијешћу о дужности, бјеше као срастао за мјесто и позив свој. Кад би „мали" човјек видио, како богати немилице бацају новац на своје уживање, помислио би у себи: то ја нигда не могу постићи, и та би га мисао умирила. А данас је и оно могуће, што је прије немогуће било. Сваки редов сања, да се успне до ђенерала у војсци фортунином, но не по љествицама рада, муке, испуњавања дужности и истиног истицања над осталима, него слијепим случајем или каквом несекиваном добићу. Сваки успијех у животу сматра се за дјело случаја и среће. Сви то, који више а који мање, носе се надом у добитак као при коцкању.

У привредној области повјерење игра главну улогу. Повјерење — кредит — је данас моћно средство при стварању нових вриједности. Но уз то ово је средство свакоме приступачно, те при релативно лакој употреби сви производи ни из далека не добијају стварног значења, нити служе привредним сврхама; махом се стварају привидне или замишљене памирнице, да се њима задовоље тренутне и случајне потребе, а све се то тако ради, да се што прећим путем дође до богатства. Тога ради не стоји као у пређашња времена успијех каквога потхвата до личног рада, подобности, енергије и знања подузимачева, него се сваком приликом у јавном и привредном животу уплићу силне напријед невиђене струје, случајности, које се не могу уочити, те ни обићи. Сваког подузетника чека борба не са једном или двије препреке, него са читавом мрежом од препона, којом је омотана мета његова.

Рачуни се лако помршују, јер се чиниоци, који се безусловно морају узети у обзир, измичу испод рачуна. Отуда онда она неизвјесност, трзавица и малаксалост, која прати свако предузеће. У таком душевном стању мора ослабити свака радна снага, кад подузетник у напријед осјећа, да не може побиједити прилике и да су његова воља и ум немоћни према сметњама, које се испречују на његову путу. Тада мора омлитавити ма како јака снага, човјек од рада постаје фаталиста и полако се навикава да се, ако жели успјеха имати, не узда у мудре наредбе и мјере, и опрезност своју него у слијепи случај, у луду срећу. Ето то је један од узрока оном песимизму, којим су данас толики заражени, а у неку руку и навор другој једној болести — материјализму у животу — потреби угађања чулима у тијелу. Уз узбудљив и грозничав рад чулни нагони буде се необичном силом у животу, који је заснован на неизвјесности и случају.

Исте се појаве опажају и на другим пољима јавнога рада. Свуда је кредит оруђе, сила, свугдје се чудном брзином и лакоћом стварају добра лажне вриједности и нека од њих у срећном случају срећу доносе, а нека се у додиру са стварним, животом у прах распадну. За чудо како је у наше дане лако доћи до гласа, како се ласно прогурати кроз школе и добити важне и угледне службе и без по муке лијепих успјеха достати. Зар један незнајица, лош новинареки шкрабало преко ноћ стече глас славнога књижевника и публицисте или какав осредњи адвокат буде извикан за говорника свјетскога гласа, надрикњигу цијени свијет као учена професора, невјешт и неискусан младић са непотпуним образовањем постане прокурор, судац, званичник, па му се повјери и спремање законских предлога; — јучерашња биљчица усађује се на мјесто старога, крјепкога грма. Све су то добра привидне, ништавне вриједности, која сваки дан у већем броју искрсну на тржишту живота, и она њу пролазе онако исто као берзијанци са својим одвећ начераним удионицама. Многи се цијелог вијека одрже на цијени као важне личности, а у истини су све сами празноглавци, људи незнатни, без икаквих дјела и без подобности. А у неких у брзо потавни лажни сјај њихових врлина, те свијет на њих гледа као и на друге пропалице. У том је већ себезналост од више узела мах, прохтјеви и потребе нарасле су у недоглед, жеље се разиграле, а у одсудном часу, када се ваља показати на дјелу, нема се ни подобности, ни разумијевања, ни карактера, ни знања. Ето, отуд постају многе моралне пропалице, које у својој врсти из истих узрока потичу као и материјалне пропалице. Тешко је ухватити рачун, колико се у наше вријеме снаге разметне са рђава, случајна расположења, и због лажних операција са најразновреснијом готовином. А свему је томе посљедак: гомила младих људи, које је већ сам живот пригњечио, богаљима начинио и раздрускао. По неки из ове дружине не могу да понесу своје рођено бреме и пуцају као одвише загријан суд: ненаоружани трпљењем узимају себи живот, а то дјело извршити, чини се, не пада тешко ономе, који цигло себе сматра за осовину бића својега, и ово мјери мјером материјалном. Чим осјети, да му се измиче ово мјерило у мах му се и рачуни помрсе. А неки не раскидају са животом, већ остају, те пуне редове незадовољних, раздражених и огорчених људи на живот и друштво.

Наопако кад би се они намножили и улучили згоду, да избљују отров свој и да се истутње!

*) Чувени руски државник и научењак, Константин Петровић *Побједоносцев* издао је у „Московском Зборнику" више својих саставака, од којих доносимо у српском преводу овај важни и суврмена састављак, у ком учени Рус претреса разне појаве у данашњем друштву. *Прев.*

Путопис од Корчуле до Цетиња, гдје је обухваћен простор дубровачке републике и залив Боке Которске, мора занимати у највећој мјери, и још више када знамо да је писац тај простор пјешке прошао. Али у мјесец дана путовања по тијем најдивнијем крајевима нашега приморја, и најбогатијем историјскијем успоменама, већ не обећаје исцрпни опис њихов. Али ипак читаоц ће у овој иначе доста дебелој књизи — има 308 страница осмине — наћи, што ће га занимати.

О посјети Цетиња симпатично пише, али је цијела књига прожета духом властника „тискарне,“ из које је изашла, и то већ овом путопису обузимље оно, што му шћаше живота дати.

На сваки начин књига је доста занимљива, а г. писац доста умјерен Хрват, који је већ познат у нашој књижевности, те је можемо препоручити и нашијем читаоцима, тијем прије што је цијена доста мала.

Il mio settimo viaggio nel Montenegro. A. Baldaći. Roma, presso la Societa Geografica Italiana. Via del Plebiscito, 102, 1898.

Познати наш пријатељ проф. Балдаћи љетос је седми пут научном сврхом пропутовао по Црној Гори, и то по крајевима пограничнијема Арбанији, пошто је прошле године узалуд крећао из Скадра, да проучи флору арбанашку, с којег се пута морао вратити због несигурности.

О томе своме седмом путовању по Црној Гори г. Балдаћи је поднио извјештај Географском Италијанском Друштву у Риму, и тај извјештај је штампан у овој књижици.

Г. Балдаћи, и у овом научном извјештају, не може да уздржи своју љубав према нашему народу, и уопће према Црној Гори, говорећи њој правијем одушевљењем. У осталом, његову љубав према Црној Гори, најбоље су засвједочила толика његова путовања по њој, која је вазда радосно предузимао, и радосно их се сјећао.

Хвала му, и вазда нам добро дошао!

(**Нови листови.**) Примили смо први број „[illegible]редника,“ органа савеза земљорадничких задруга, који је почео излазити од 1 октобра у Загребу, два пута на мјесец, а цијена му два фиорина на годину. Ми најтоплије препоручамо овај лист пријатељима народне привреде, да раде, да се што више по народу распростре.

Такођер смо примили и први број „Невена,“ који је опет почео излазити у Загребу од 1 септ., под уредништвом Чика Змајова, омиљеног српског пјесника, два пута на мјесец, а цијена му је за Црни Гору 8 динара на годину. „Невен“ нам изгледа сада свежији и једрији него ли је прије био, и нека је најтоплије препоручен.

Још нам је објавити „Nezavisnost,“ орган уједињене српско-хрватске омладине, који је почео излазити од 8 октобра у Сплету под уредништвод г. Душана Манћера, два пута на мјесец, а цијена му је за Црну Гору 6 фиор. на годину. Лист је добро уређиван, а правац му је племенит — исти као бивше „Народне Мисли“ загребачке. Ми га најтоплије препоручујемо, а да се види каквијем духом дише, доносимо његов приказ Сандићеве „Огањ-пјесме,“ који гласи:

Г. А. Сандић стари и искусни орач на њиву народне књижевности, професор народне новосадске гимназије, прочуо се и стекао заиста лијепа гласа сличнијем саставцима, а у разнијем приликама народнога славља. Некијем својијем особитијем али узвишенијем стилом, језиком, те ромони ко поточић бисерја, зна да проспе по хартији тмâ осјећаја, мисли, израза, е се све што се с његова пера спузне милином чита.

У овоме састанку пјесничкијем полетом дао је одушка гњеву против познатим клеветника Господара једне државе, гдје се нашијем језиком збори: Господара Црне Горе и Брдâ. Стари патриота, некадањи омладинац из омладинских редова под заставом Милетића, чувени друг чувеногa Хрвата др. Ткалца на „Ost und Westu“ и у земану кад се почива, кад се човјечој души некако свиђа повући у политичко затишје — и ако под теретом старачких година, прикупио је сву снагу против оних неваљалаца, који се, под плаштем лажнога родољуба, истичу у јавности ко црногорски Хелфијати. Оштријем бичем шиба их госп. Сандић, а честитијим срцем ступа пред црногорског Књаза — даје му ону часну, ону свакога поштовања достојну цијену, с којом се из дна душе слажемо, увјерени да испред данашњијех параштаја блиста историја, која ће још боље и јасније казати своју, као кад је чврста на истини, слободна од пакости, а праведна у девизи, да покољења дјела суде.

(**Прослава Српске Штампарије у Загребу.**) У Загребу је 22. септембра (4. октобра) о. г. одржана врло лијепа и значајна српска прослава. Тога дана је свечано, у присуству мноштине Срба, освећана Српска Штампарија у Загребу. Просторије штампаријске бјеху за ову свечану прилику дивно украшене, а гостију је било толико, да многи нијесу могли да стану унутра. На свачијем лицу се могла читати радост, што се Српска Штампарија у Загребу тако лијепо развија и успијева. Освећење је извршио православни парох загребачки, г. Амвросије Павловић на најсвечанији начин, и уједно је у неколико топлих, родољубивих ријечи изнио значај овог српског подузећа. Затим је госте поздравио г. др. Богдан Медаковић, а за њим су говорили: г. г. Паја Мандровић, главни уредник „Србобрана“, управитељ штампарије Миле Маравић и Сима Лукин-Лазић, уредник „Врача Погађача“. Сви говорници су нагласили, како Српство напредује у Загребу. Сви говорници прекидани су одушевљеним усклицима одобравања. Гости су се разишли са ове красне прославе у одушевљеном расположењу и увјерени, да родољубље, које је створило Српску Штампарију у Загребу, неће клонути, него ће и даље показивати своју стваралачку снагу. Прослава Српске Штампарије поздрављена је и са стране у више телеграма. — И ми од своје стране желимо, да Српска Штампарија у Загребу што боље напредује и успијева.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(**Чување воћа до употребе.**) По случају мале ескурзије и посјете неких гајда — воћара — имао сам прилику видјети ниже слиједећи поступак — чување воћа; — као и присуствовати при том раду. По поводу тога, мислим у кратко описати мој доста прости рад, о чијој сам се доброти увјерио; а у исто вријеме, напоменути узгред неке поступке и т. д. —

Рационално поступање са воћем послије бербе од великог је значаја. — Особито је тај поступак важан у оним крајевима, гдје се на извјесно вријеме мора чувати, док се у трговину разашље или се употреби. Воће, разумије се, да треба клонити свих оних уплива, који утичу на кварност његову. Здања — просторије — за чување воћа, обично се узимљу: подруми, земунице „магазини,“ трагови и др. Од свега је најзгодни подрум. Добро је, ако се воће смјести у камару — собу, — која се за то удеси; и, која треба да је удешена, тако, да се према потреби може довољно провјетравати. Она треба да је окренута сјеверу, или, сјеверо-истоку, а за одлучавање свјетлости, да су отвори — прозори — снабдјевени капцима. У тако већ намијењеном мјесту, било је све уређено, као што треба. Унутра било је по потреби поређато уз дуж зида — дувара — много редова палица. Потоње, биле су од дасака — штица — и утврђене стално, једна више друге. Дужина је била различна по вољи; а ширина толика, да лице које је прегледивало постављено на њој воће, могло се слободно нагнути, и руком потоњи ред дотаћи; а да преима прве редове не нагњечи. Полице су биле мало нагнуто — косо — како би се могло воће лепше слагати и за око било пријатније. Висина, или растојање од једног реда полица до другог, била је толика, да се могло слободно са мало погнутом главом радити. Најнижи ред полица, био је од земље висок 80 см.

— Пријед слагања воћа, на свакој полици, била је разастрта ситно — исјецкана хартија — папир — разне боје. Пошто је рад са полицама готов, уреди се унутрашњост у погледу топлоте, чистоће и др. Топлота мора да је умјерена од 1—2—3° R. У случају падања — понижења — топлоте, биле су уређене пећи — попљанке — у сусједењем и простору, а никако међу воће. Кад је и ово било готово, онда се отпочело ређати на полицама воће. Боље њежње и финије врсте: јабука и крушака, обично су обвијене одјељно у засебну танку разно-бојну хартију, да се не гњече. — Кад су плодови по потреби обвијени, онда се лагано слажу у редовима. Треба запамтити као правило да слагати треба: јабуке окренути чашицом, а крушке дршком на више, и финије и њежне сорте толико један ред; дочим простије могу и у два реда, један поврх другог. Прије слагања плодова, треба према потреби сваки плод очистити меком крпом, од оне испарене влаге. Пошто су све полице испуњене, сад се воће уређено покрије хартијом, која ће у случају чувати од промрзлости, а такођер и од подрумског задаха. Овако уређено воће, треба чешће прегледивати, све покварено одвајати: пазити на чистоћу и др. Ако би било сувишне влаге, то је треба удаљити хлорним кречом, или просто негашеним кланом, и то: кад се на малим тањирићима у комадиће растави испод полица. — Треба обратити пажњу на повјетравање — и, једном речју на све пазити. Осим овог финог и крупног воћа, било је неколико простијег, које је било смјештено на слами на земљу, и, разумије се била строго обраћена пажња на чистоћу и др.“

Неће бити згорега да у кратко речем још неке допуне при овом раду — које се по некад примјењују:

„Што се простора тиче, то, као што рекох могу бити: подруми, трапови и др. што све зависи од мјестних околности, домаћих средстава и врста воћа. Ако је воће простије, то се са њиме иначе поступа, но ако је фино тако исто, ако је коштичаво и т. д. У мјесто полица, употребљају се љесе, које су од прућа оплетене и које се онда морају утврдити једна више друге на потпорама — ногарама. — Потоње морају бити стално утврђене од земље на 1 мет. и не смију да се шећу. — У мјесто ситно — исјецкане хартије, може се узети чиста маховина, која се прије прелије — пропари — врелом водом, како би угинуле све оне ситне животињице и др. Поступак — слагање — готово је једнак. — Главно је, што треба пазити: да соба — буде чиста, тминава, и суха. Мора да има одушке и да се добро за тим пази. —

Осим више реченог начина чувања финог — воћа — по некад се у мањој количини поступа овако: Кад их желимо на дуго чувати, уо поједине плодове премажемо танким слојем: парафином, колодиумом и т. д. Послије се овакви плодови морају поставити ондје, гдје нема довољно доступа ваздуха, јер у противном случају брзо се кваре. Даље: могу се плодови чувати овако: Сложе се у редовима у мале сандучиће, а послије се поспе одозго ситно истуцани прах угља, који чува од приступа ваздуха. У мјесто угља, по некад се узима и чисти пепео. Све досад речено тицало се мање или више финог — воћа, које и треба велике пажње; и које заслужују онај положени труд; дочим простије — трговачко — воће, вазда се иначе употребљује и друкче поступање.

Ево шта говори њемачки воћар и помолог Лукас при смјештавању финог — столног — воћа:

1.) Плодови морају бити убрати у потпуном зрелом стању;

2.) При брању треба избјегавати: повреду — гњечење — а особито код финијих и њежних врста крушака и т. д.

3.) Послије бербе воћа треба по могућности смјестити;

4.) При смјештавању треба их лијепо и лагано очистити од влаге меком крпом, и, све нагњечене одбацити;

5.) Прије смјештавања треба их класификирати —, и, све у реду поставити;

6.) Мјесто гдје су плодови, треба уредити и удесити топлоту ни мање 4° R. нити више од 8° R. и да је сухо;

7.) Треба одклонити све оно, што би могло воћу да науди и произведе трулеж;

8.) Поједини плодови морају бити по правилу поређани као што већ напоменух;

9.) За чување од мишева — пацова — и др. треба ногаре — потпоре — обавити хартијом у виду шешира:

10.) Од времена на вријеме, плодови се морају прегледати и све неуредно одбацити и т. д.“

Лукас овако завршује: „За вишу сигурност, фине и њежне плодове треба замотати у мањој хартији — а послије их ређат по полицама. — Плодове добро надварати и на све добро пазити, и, тек онда, моћи ће се дотаћи жељени успјех.“ —

Крим-Јалта, 1898 г.

И. Калуђеровић-Сарај.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 9 октобра.

(**Личне вијести.**) Ове недјеље долазили су Анатол Лероа Болие, члан института из Париза и писац познате књиге „L' Empire de Tzars,“ — г. Оливие, директор листа „Revue générale des Scinces,“ — г. Куртелемон, експлоратор; имали су част да буду примљени од Њ. В. Господара и били су позвати на вечеру. — Г. професор Кородн из Рима познати италијански живописац, налази се од неколико дана овдје; био је примљен од Њ. В. Господара. — Г. Скузес, бивши грчки министар иностранијех дјела, дошао је на Цетиње.

(**Поштанско-телеграјска веза са Италијом.**) Административни уговор о поштанској телеграфској служби међу Црном Гором и Италијом, о коме су вођени преговори још прошле године већ је склопљен и потписан са стране Италије министром Поштâ и Телеграфâ, а са стране Црне Горе Главним Управитељем нашијех Поштâ и Телеграфâ. Овај, за дотичне управе, хвале достојни чин, очевидно ће побољшати, олакшати и унаприједити поштанско-телеграфски саобраћај међу Црном Гором и Италијом. Уговор ће стати на снагу 1. Нов. ов. год. по новоме календару те овијем, докле исти уговор донесемо у наш лист у једноме од идућих бројева, обраћамо пажњу нашијех надлештва, трговаца и других приватних лица, да почев горе означеним даном 1. Нов., могу вршити са Италијом исту поштанско-телеграфску радњу, коју врше данас с осталијема државама, за које постоје слични уговори о поштанско-телеграфској служби.

(**Наша војска.**) Г. командир и господа официри наше стојеће војске отпутовали су прошле нећеље у Подгорицу, гдје ће се окупити официри и подофициpи народне војске, који ће се под управом господе официра стојеће војске обучавати употреби „Репетирке“ („Московке“). Након извршеног обучавања, наши официри врћу се на Цетиње, да наставе обичан посао — обучавање рекрута.

(**Педесетогодишњица свештенства.**) Г. протопоп Јован Сундечић, почасни секретар Њ. В. Господара, данас скромно слави педесетогодишњицу од како је био посвећен за свештеника, а прошље недјеље скромно је прославио свој златни пир. Г. Сундечић с поносом може погледати на своју службу православној цркви и просвјети. Као узрор-свештенику и ми се придружујемо честитању, које ће данас примати од стране многобројнијех својијех пријатеља и поштоваоца, са жељом да још дуго поживи у своме срећноме браку на корист православне цркве!

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(**Калиопа Папалексопулос.**) Још душевно јака преминула је у доба од 86 година у Науплији Калиопа Папалексопулос, госпођа, за које је име додуше мало људи у Јевропу чуло, али која је у ново основаној краљевини Грчкој знамениту улогу играла. Покојница се је родила г. 1812 у Науплији, те се је по оцу звала Калиопа Каламогдартон. Кад је букнуо рат г. 1821, побјегла је она са својим родитељима најприје на јонско отоџе, а одавле је касније пошла у Анкону, гдје је извртно васпитање добила. Отац јој и њезини рођаци вратили су се у Грчку те су живо учествовали у рату. И њу саму налазимо г. 1828 опет у Науплији, гдје се је удала за сенатора Папалексопулоса. Под Каподистријом и док је млади краљ Отон имао своју пријестоницу у Науплији, била је кућа образоване лијепе сенаторице средиште душевног и друштвеног живота у новој краљевини, у којој је тада било тек мало знанствено наображених жена. Краљевски је двор ријетко када у Атени посјећивала, а кад јој је супруг умро, повукла се је сасвим у Науплију, те није готово никада излазила из своје куће. Али њезин салон остао је вазда политичким средиштем и постао је још више, када се је почела опорба покретати против краљу Отону, кога је и Калиопа мрзила, јер јој је брата као опорбењака затворио у подземну тамницу. Сви незадовољници, особито частници, што су били као опозиционалци премјештени из Атене у Науплију, сабирали су се око ње те се је завјера сасма отворено из њезина салона руководила. Она је била неустрашива жена. Кад јој је генерал Хан, који је био послан са четама и Науплију, да угуши покрет, поручио нека се удаљи из Науплије, јер би јој можда краљевски присташе пригодом заузећа Науплије могли што на жао учинити, послала је она своју посјетницу генералу, на којој су под њеним именом стајале ове написане ријечи: „К. П. части се приопћити господину генералу Хахну, да се она никога не боји ван само мишева у својој кући.“ Устанак, који је за тим букнуо, и како усташе не даду краљу Отону изкрцати се, гледала је она са свога балкона, гдје су око ње танета зујала. Кад је краљ Отон био свргнут, послала је међутомна влада своју лађу са генералом Коронаиосм у Науплију. У тријумфу била је она у Атену одвежена и у свечаној поворци главних улицама градским воћена, те су је са свих балкона правом кишом цвијећа обасули. Једнако као удовицама најодличнијих бораца у борби за слободу понудила је влада и њој доживотну мировину од мјесечних 1000 драхма, али је она примила тек половицу, коју је брала до своје смрти и већим је дијелом међу сиромахе раздијељивала. Под новим краљем живјела је она мирно код својих књига, цвијећа, птица и паса. Али њезин салон остао је свеједно први у Науплији, он је био омиљело стјециште страних и домаћих учењака, ту престао је да служи опозицију. Грчка госпођа Роланд, како су је звали, која је до свог посљедњег дана сачувала бистрину свога духа, сахрањена је с великим сјајем уз учешће цијелога пучанства на државне трошкове.

(**Благородан тумач.**) Ту неки дан дође у Верије, у Швајцарској, једна Пољкиња у сиромашну одјелу са два мала дјетета, која је хтјела да се превезе преко језера а подвозна карта била јој је сва имовина. Како није знала други језик до пољски, то се ни еким на станици није могла да споразумије. У то понуди јој се као

тумач један крупан голем господин, који се туда шетао. Пошто је жена споразумјела са чиновником, извуче тај господин кесу и пружи јој новца. Други путници, који су се међу тијем приближили, учињеше то исто. Сирота жена сва срећна посматраше ове странце, који одоше. Послије се дознало, да је тај услужни тумач био велики Књаз Алексије, брат цара Николе, који је с пратњом ишао у Спа.

(**Прва кућа од хартије.**) Овијех дана смјештена је прва кућа од хартије на добру у Жариновски (руска Подолија). Кућа је грађена у Њу-Јорку, има 16 соба и стаје 80·000 рубаља. Амерички инжињер, који је намјестио кућу у Жариновски, увјеравао је, да је она трајнија од гвоздене куће. И све покућанство такођер је од хартије.

Телеграми Бечког „Кор. Бира".

ПАРИЗ, 3 октобра. — Стигао је Муравјев и посјетио је Далкаса. Брисон је објавио министарском савјету, да се радинчки покрет може сматрати као свршен.

КОПЕНАГЕН, 3 октобра. — Погреб Краљичин био је у присуству Цара руског, Краља грчког и шведског и преставника скоро свијех јевропскијех суверена.

ЗАИТЕ, 3 октобра. — Усљед ружна времена јахт Хохенцолари је овдје пристао.

ЦАРИГРАД, 4 октобра. — Усљед ружна времена Њемачка Величанства ће стићи у Уторак.

БЕЧ, 5 октобра. — У одбору за компромис са Угарском, министар Кајцел брани дотични предлог. Ако расправа устраје дуго, рискираће се много више него самијем компромисом.

ПАРИЗ, 6 октобра. — Фор је примио Муравјева, и даће објед у његову част. Делкаса је дао објед Муравјеву на ком су били сви министри.

ЦАРИГРАД, 6 октобра. — Хохенцолерн приспио у Дарданеле.

ЦАРИГРАД, 7 октобра. — Стигла су њемачка Величанства дочекана Султаном. Дочек сјајан и одушевљен.

ЦАРИГРАД, 8 октобра. — У Илдизу је био велики објед у част њемачкијех Величанстава. Није било никакве здравице. Султан је одликовао орденима сву њемачку свиту.

БЕЧ, 9 октобра. — Политична коресподенција доноси да ће Муравјев сјутра стићи, остаће неколико дана, примиће га ћесар у аудијенцију. Одолен ће руски министар право у Ливадију, да извијести Цара о различним политичним питањима.

ЦАРИГРАД, 9 октобра. — Њемачка величанства посматрали величанствену илуминацију Босфора. Посјетили фабрику ћилима.

КРИТСКО ПИТАЊЕ.

ЦАРИГРАД, 3 октобра. — Четири посланика дали су Порти колективну ноту, захтјевајући да прими ултиматум без икакве резерве и без одлагања.

КАНЕА, 5 октобра. — Укрцавање турске војске почеће у сриједу.

КАНЕА, 7 октобра. — Приспјело је појачање француске војске. У Кандији је извршена смртна казна на седам турскијех криваца.

ЦАРИГРАД, 7 октоб. — Порта је примила све услове ултиматума.

КАНЕА, 8 октобра. — Град је миран. Турске породице остављају острв. Такођер сва војска турска одлази, само чека параброде.

Свијем нашим сродницима и пријатељима, како у Црној Гори, тако и у иноземству, јављамо тужну вијест, да је наш никад незаборављени отац односно муж

ИЛИЈА ДРАГОВ МАРТИНОВИЋ

преминуо 29 септембра на Цетињу у својој 62 години, а сјутра дан предат матери земљи у свом породичном гробљу у Бајице.

Благодарни остајемо вјечито Његовој Свјетлости Књазу Мирку, који је опијелу и погребу покојниковом милостиво изволио присуствовати.

Благодаримо г. министру војеном војводи Пламенцу, великодостојницима, официрскоме кору, свештенству, г. лекарима и грађанству престонице.

Нека је хвала: Цекљињанима, Љуботињанима, Добрљанима, Текличима, Његушима, Бковљанима, Конављанима и браћи Мартиновићима који у великом броју дођоше и покојника на гробу оплакаше.

Тако исто нека је хвала свима онима који су покојника приликом болести посјећавали, као и онима који су нам писмено или брзојавно своје саучешће указали.

Једном ријечи благодаримо на нашега тужнога и ојађелога срца свакоме, на попљедњој тужној части коју су нам указали како уз болест, тако и при спроводу и укопу покојниковом.

Цетиње, 1 октобра 1898.

Ожалошћени:

Супруга: **Јоке**; синови; **Драго, Мило, Марко, Нико и Јован**; шћери: **Јоше и Стане**.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти мога никад непрежаљенога брата

МИЛОША

не могу а да овим путем јавно вјечиту благодарност не изјавим на првоме мјесту моме доброме и племенитоме пријатељу г. *Јовану П. Ковачевићу* и његовом шефу генерал. руском консулу г. *Илариновy*. Првоме на дуговремено заузимање, његу и пажњу мога болеснога брата, а другоме на племениту наклоност те ни једна жељ и братеско заузимање госп. Ковачевића није остало неиспуњено, теке да се мој брат као болестан што љепше издржи и најпослије што достојније сахрани.

Нека је вјечита благодарност високопречасном архимандриту г. Василији Хиландарцу, високопречасном архимандриту госп. Аџи-Теофилу Стефановићу, пречасном проту г. Николи Ђорђевићу, часном оцу јеросхимонаху г. Кирилу настојатељу руске Келије св. Јована Златоустога и грчким свештеницима, који мог брата, заузимањем г. Ковачевића онако достојно и лијепо отијевање и сахранише.

Од срца благодарим Кр. Срп. генерал. конзулу г. Павлу Денићу са својим персоналом, као и г. г. директору, професорима и учитељима срп. солун. гимназије; моме земљаку Милу Дужанину, Васу Драгову Лекићу, из Црмнице, и свакојему брату Србину, који мога брата предржаше и спровод му до вјечне куће увеличаше и тијем мени и мојој мајци и фамилији у великоме тешке братске ране ублажише. Бог нек им свијема плати, а нарочито г. Ковачевићу и његовом племенитом шефу г. Иларионову на њихом братском и богоугодном поступку, а од нас им, поново вељу, нека је вјечита благодарност.

У *Брашнокожићу*, 2 октоб. 1898 г.

Ожалошћени:

Поруч. **Н. Митровић** с мајком, фамилијом и осталом уцвијељеном родбином.

Тужним и жалосним срцем јављамо свима нашим сродницима, пријатељима и познаницима да се је данас на дан 26 Септембра на Ријеку преселила у вјечност наша никда незаборављена кћер — односно супруга — и сестра

МАРИЦА

после шесто-дневног боловања у најљепшем цвијету младости у својој двадесетој години.

Немођемо да пропустимо а да не изјавимо најтоплију благодарност како г. г. попу Милу Јовићевићу, Перу Цањевићу, Арсу Шћепановићу, Илији Шћепановићу, тако и свијема у опште ријечким грађанима са госпођама који се око покојнице трудише и са посјетама покојничине болове умањише — па до вјечне куће испратише, а нас вјечито задужише и наше рањено срце ублажише и охрабрише.

Нека је хвала и свима онима који нас писмено и телеграфично утјешише.

Подгорица, 26 Септембра 1898.

Ожалошћени:

Отац: **Нешо Зећанин**, мајка: **Миља**, брат: **Никола**, зет: **Перица Михаљевић**, сестре: **Јелуша, Велика, Илинка, Спаса** и остала родбина.

ОГЛАС.

Обрад Кецојевић из Пиве, отишао је године 1893 у Србију, одакле је доцније прешао у Бугарску. Будући да његова својта не зна ће се исти налази, то се умољаје сваки онај који би што о поменутом Обраду знавао да би доставио

К. Ц. МИН. ИНОСТР. ДЈЕЛА.

Шћепан (Стево) Иванов Луковац из Горње Мораче има 16 година отишао је у Србију, одакле је прешао у Бугарску а отолен у Русију. До назад осам година јављао се својима из Одесе, али од 1890 године никаква гласа о себи давао није. На молбу његовог оца умољаје се сваки онај који би штогод о поменутом Шћепану (Стеву) знавао да би извијестио

Министарство Иностр. Дјела.

ОБЈАВА.

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: *сриједе* кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сата по подне, има везе са брзовозним парободом Угар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сата по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим *петка* ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сата по подне, има везе са брзовозним парабродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трст.

Из *Котора* за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Цетиња* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из *Подгорице* за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Подгорице* за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из *Никшића* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

С *Пристана* за Бар полази сваки други дан (почевши на 1 септембра ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 6¾, полази из Бара за Вир у исте дане у 7 сати прије подне, долази на Вир у 12 сати на подне.

С *Вира* за *Бар* полази сваки други дан (почевши на 2 септембра ов. год.) у 6 сати прије подне, долази у Бар у 11 сати, а полази за Пристан у исте дане у 11¾ сата прије подне, долази на Пристан у 12 сати на подне.

Цетиње, 31 августа 1898.

Управа

Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

ОБЈАВА.

Са којом се износи на јавну продају затечена роба у дућану Андрије Налбана — Скадранина овданњег трговца, који се напао презадужен.

Те се овијем путем чини на знање купцима, који би се жељели натјецати, да присуствују продаји робе реченог Налбана, која ће се извршити на 27-ог октобра ове године, и предати у власништво ономе који највишу цијену буде дао.

Овим путем јавља се и свима дужитељима поменутог Андрије, да до горе реченог рока, поднесу овом Суду чисте документе по којијема дуг траже, и то лично или преко својих пуномоћника, иначе који се до реченог дана не би пријавио, губи право на доцније потраживање у намиру од данас затеченог Андрина имања.

Данилов-град, 24. Септембра 1898.

Број 456.

Управа вароши Данилов-града.

(2—4)

Уредник: **Др. Л. Томановић.** Издавалац: **Државна Штампарија.** У К. Ц. Државној Штампарији.